REJESTR DOTYCZY:

JAREMA Józef

s/c Józefa i Stefanii

z d. Smigielskiej

* 04.10.1900 w Starym Samborze

kraj: Małopolska

† nagle 22.07.1974 w Monachium

kraj: DFR

pochowany:

nr grobu:

Nr rejestracyjny
711 / 74

Nota zamieszczona:
w tomie
czesci

Indeks

PLASTYK / mal.

Copyright: 1970
B.O. Jeżewski

Źródła i bibliografia c.d.

znak rozpoznawczy

Uwagi:

Nota:

Przypisy:

Monografia oprac. przez Marie Sperling i Christian Laprette wyd. Imprimerie Union, Paris

Źródła i bibliografia:

znak rozpoznawczy

* Tydzien Polski 3.3.79 - wspomnienie Feliksa Mantla — 47/ 3.III.79/

* Dzienik Polski 17-18.2.79 "Albun twórczosci Józefa Zaremby" — 53-A/ 17-18.II.79/

MINIATURY

111

JAREMA

TP. 3/3/79

Rodzina Jaremów była artystycznie błogosławiona. Było ich pięciu braci i dwie siostry. Józef Jarema był malarzem i to świetnym malarzem.

Urodził się w Starym Samborze w roku 1900, zmarł w Monachium w roku 1974. Nagle, pośród palet i gwaszu, który zaczął szkicować.

Studiował w Krakowie, w Paryżu i w Egipcie. Pod wpływem włoskich malarzy Prampoliniego, Reggianiego i Soldatego stał się abstrakcjonistą. Jego obrazy, pełne wymownego i pogłębiającego się koloru, były zadziwiająco piękne.

Po wojnie osiedlił się w Nicei, gdzie zaprzyjaźnił się z malarzem Jean Govinem, uczniem Mondriana. Twórczość Jaremy pod ich wpływem zaczyna ewoluować w kierunku geometryzmu. Wielokrotnie wystawiał swoje obrazy w salonach sztuki i na wystawach we Francji, we Włoszech i w Szwajcarii. Zawsze ciekawy, zawsze chętny do dyskusji, zawsze w poszukiwaniu nowych dróg, kontynuuje swoje intensywne badania w kierunku oparcia sztuki na zasadach uniwersalistycznych. Był również mistrzem projektowania i realizacji abstrakcyjnych kilimów i pastelowych gwaszów.

Był apologetą nowoczesnego teatru. Jego teatr szukał nowych form, był wierny polskiej kulturze i był naprawdę teatralny. Nazywał się *„Cricot"*: kultura, ruch inaczej, komedia, oko, teatr. To było zadaniem teatru, prowadzonego przez Jaremę w Krakowie od roku 1932 do roku 1938. Repertuar obejmował przeważnie sztuki polskich autorów, m.in. Wyspiańskiego, Fredry, Słowackiego, Norwida, Kasprowicza, Józefa Jaremy. Koncepcja teatru opierała się na popularnej tradycji polskiej szopki.

Działalność artystyczna Jaremy jest jak lustro, w którym odbijają się uczucia, radości, wyznania liryczne człowieka, jego wzloty i emocje. Jego malarstwo jest błyskotliwe, szlachetnie ostre i specyficznie solidne.

Poświęcona Jaremie monografia, napisana przez Marię Sperling i Christiana Laprette, zaopatrzona w bogaty materiał ikonograficzny i w głosy przyjaciół i entuzjastów artysty, została wydana luksusowo przez *„Imprimerie Union Paris"*.

Feliks MANTEL

ALBUM TWÓRCZOŚCI JÓZEFA JAREMY

Ostatnio ukazał się w Paryżu album poświęcony karierze plastycznych osiągnięć śp. Józefa Jaremy, autora sztuk scenicznych, malarza i twórcy tkanin artystycznych. Album ten, opracowany przez Marię Sperling i Christiana Leprette, zawiera wstęp pióra Pierre'a Courthion, bliskiego przyjaciela artysty. Liczne i wielostronne osiągnięcia Jaremy zarysowane są w esejach Józefa Czapskiego, Michel Seuphor, François Gachot, Jacques Lepage, Guy Rohou, Michelangelo Conte i Michel Gaudet, ilustrowanych fotografiami z okresu studenckiego artysty, oraz reprodukcjami jego dzieł.

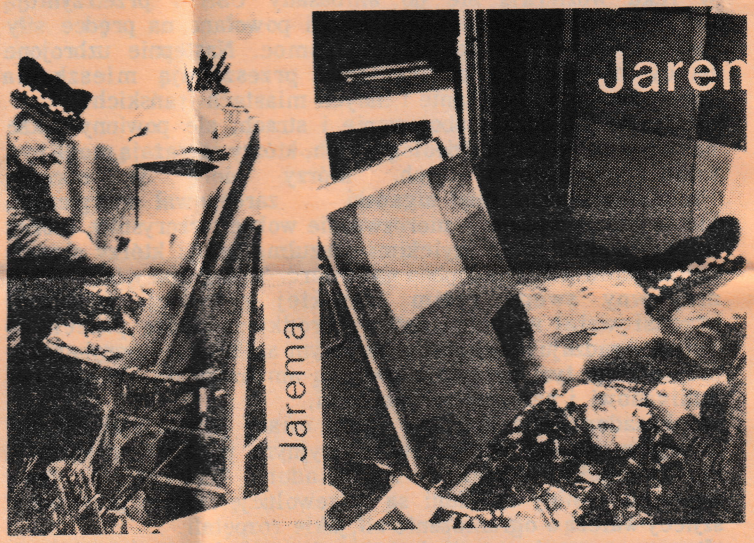
Urodzony w r. 1900 w Starym Samborze, Jarema był uczniem Józefa Pankiewicza, początkowo w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych, a następnie jako członek ruchu Kapistów (Komitet Paryski, założony przez Pankiewicza we Francji). Józef Czapski wspomina młodego Jaremę jako "spiritus movens" tej grupy, duszę licznych imprez towarzyskich i wystawnych bali. Wśród gości jednego z tych udanych polskich bali w r. 1926 znaleźli się m.in. Pierre Bonnard i Pablo Pucasso. W r. 1932 znany do dziś teatr awangardowy Krikot założony został w Krakowie. Nazwa jego jest skrótem: Kultura, Ruch — Inaczej Komedia, Oko, Teatr. Pod energiczną dyrekcją Jaremy teatr ów wystawiał sztuki polskich i zagranicznych autorów: Słowackiego, Norwida, Fredry, Wyspiańskiego, Witkacego, Czyżewskiego i Gide'a.

W albumie znajdują się teksty dwóch sztuk Jamery: *Le Coeur Madamoiselle Agnes* (1933) i *Bombay-Chicago/Chicago-Bombay* (1937). W liście z Wenecji (z r. 1968), cytowanym w albumie, Witold Gombrowicz pisze o *Bombay- Chicago/Chicago-Bombay*:

"Jest to cyrk, w którym w orszaku masek sytuacji i szczególnie scenicznych efektów, wybuchają temperament, wyobraźnia i dar wymowy".

Podczas drugiej wojny światowej Jarema służył w wojsku polskim, walcząc pod Monte Cassino. Po wojnie przebywał w Rzymie, gdzie, przekształcony na malarza abstrakcyjnego, założył wraz z Enrico Prampolini Klub Sztuki, przypominający literacki PEN-Klub. Wraz z Marią Sperling Jaremą zamieszkał na wzgórzach pod Niceą w r. 1951. Aż do śmierci w Monachium (w r. 1974) artysta zajmował się organizacją wystaw, malarstwem i tkactwem. W tym okresie pełnił obowiązki komisarza Polskiego Pawilonu na pierwszym Biennale Weneckim w 1952 roku. Był również odpowiedzialny za uczestnictwo francuskich artystów w Kongresie Sztuk Plastycznych w Palermo (1953) oraz organizatorem wystawy pt. "Konstruktywna sztuka abstrakcyjna" w Galerii Matarasso w Nicei (1956). Zajmował się również organizacją Festiwalu Sztuk Plastycznych na Wybrzeżu Ażurowym, zapoczątkowany w r. 1963.

Za życia Józef Jarema uczestniczył w wystawach grupowych i indywidualnych w Polsce, w Rzymie ("Włoska i francuska sztuka abstrakcyjna", Narodowa Galeria Sztuki Nowoczesnej - Rzym, 1953), w Rouen ("Integracja sztuki", Muzeum Sztuki w Rouen - 1955), w Paryżu ("50 lat malarstwa abstrakcyjnego", Galeria Creuze - 1957). Tkaniny artysty wystawiane były w Galerii M.A.I. (Paryż, 1957), w Muzeum Stedelijk (Amsterdam, 1961) i na Trzecim Międzynarodowym Biennale Tkanin (Lausanne, 1967). Figuratywne i abstrakcyjne prace artysty anajdują się obecnie w zbiorach Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Amsterdamie, Narodowej Galerii Sztuki Nowoczesnej w Rzymie i w krakowskim Muzeum Narodowym.

Józef Czapski pisze o całokształcie życia i osobowości artysty: "Józef Jarema... był niewątpliwie jedną z najbardziej malowniczych osobistości świata artystycznego mego pokolenia".

Album twórczości Józefa Jaremy w języku francuskim zamówić można przez pana Christian Leprette (jednego z autorów), pod adresem: French Cultural Services, 972 Fifth Avenue, New York, N.Y. 10021, tel.: (212) 570-4449.